

TÜRKİYE’DE SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ “SİYASET” KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI

Social Studies Teachers in Turkey "Politics" Metaphorically Perceptions Concept

Doç.Dr. Erol KOÇOĞLU*

Öz

Siyaset belli bir dünya görüşünden yola çıkarak halkı yönetmek, bunun için bir organizasyon kurmak olduğuna göre fikir ve yönelişlerin de taşıyıcısı olmaktadır. Bundan dolayı siyaset kavramına ilişkin öznel bir bakış açısı vardır. Bu bakış açısı, bireyin sahip olduğu düşünce yapısına göre değişkenlik göstermektedir. Bundan dolayı yapılan araştırmanın temel amacı da, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının cinsiyet türüne göre, "siyaset" kavramına ilişkin sahip oldukları algıları metaforlar aracılığıyla ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubunu, Malatya, Adıyaman, Sivas, Amasya, Antalya, Muğla ve Bursa illerinde 2017-2018 eğitim-öğretim yılında 190’ı erkek, 150’si kadın olmak üzere toplam 340 sosyal bilgiler öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, araştırma kapsamında yer alan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “Siyaset..... benzer; çünkü.....” cümlesini tamamlamasıyla elde edilmiştir. Verilerin analiz edilmesi ve yorumlanmasında, içerik analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, erkek ve kadın sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çoğunluğu, siyaseti “Materyal Çağrışımı Olarak Siyaset Kavramı” olarak gördükleri ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Metafor, sosyal bilgiler, öğretmen adayları, siyaset.

Abstract

Politics is the carrier of ideas and orientations as it is to lead the people from a certain world view and to establish an organization for it. Therefore, there is a subjective point of view regarding the concept of politics. This point of view is based on the idea that the individual possesses variability. Therefore, the main purpose of the research is to reveal the perceptions of the social science teachers about the concept of "politics" according to the gender stereotype through metaphors. In the study group of the study, Malatya, Adıyaman, Sivas, Amasya, Antalya, Muğla and Bursa, 340 students in total, including 190 male and 150 female, constitute a teacher candidate in the academic year of 2017-2018. The data of the research, the social information in the scope of the research, the candidates of the teacher "Politics ..... similar; because ..... "was achieved by completing the cümlesla. The content analysis technique was used in analyzing and interpreting the data. According to the results of the research, it was found that the majority of male and female social studies teacher candidates regarded politics as "Political Concept as Material Association".

Keywords: Metaphor, social studies, teachers candidate, politics.

* İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, erolakademi@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-4595-2892

1.Giriş

Metafor, dilin sembolik amaçlı kullanımına bağlı olarak bir kavram ya da durumu başka bir kavram veya bir durumla ifade etme biçimi olarak tanımlanır (Abrams, 1999’dan akt: Aydın, Pehlivan, 2010). Bu kelime, Yunanca “metapherein” kelimesinden türetilmiş olup; “meta” (değiştirmek) ve “pherein” (taşımak) sözcüklerinin birleşmesiyle oluşturulmuştur (Levine, 2005, s.172). Metafor, Yunanca karşılığı “metapherein” sözcüğü “taşımak”, “aktarmak” anlamına gelirken günümüzde iki nesne, olay veya ilişki arasındaki mütenasip bağlantılar şeklinde ilişki kurularak yararlanılmaktadır (Draaisma, 2007). Metafor bir kavramın, durumun ya da nesnenin doğrudan kendisiyle değil, bir başka kavram ya da nesne kullanılarak dolaylı olarak ifade edilmesidir (Deant-Reed ve Szokolszky, 1993; Akman , 2017). Metaforun temel bir şeyi başka bir şeyin perspektifi ile anlamak ve tecrübe etmektir (Lakoff ve Johnson, 1980, s. 5). Metafor, üzerinde yoğunlaşmak, anlayamaya çalışmak istediğimiz nesneyi veya olguyu, başka bir anlam alanına ait olan kavramlar ağı ile ilişkilendirerek yeniden kavramlaştırmamızı, farklı açılardan görmemizi ve daha önceden gözden kaçan bazı durumları daha net görebilmemizi sağlar (Taylor, 1984’dan akt: Koçoğlu ve Kaya, 2016).

Semerci (2007, s. 126)’ye göre ise metafor, algısal benzerlik olan bir objeden diğerine geçen anlam transferidir. Metafor, sözü edilen kavramın kendisi olarak değil, kavrama dair bir çağrışım, bir sembol olarak düşünülmelidir (Yob, 2003; Ulu Kalın ve Koçoğlu, 2017). Başka bir deyişle metafor, bireylerin kişisel tecrübelerine anlam vermesi bakımından, aynı zamanda, “tecrübelerin dili” olarak da tanımlanmaktadır (Miller, 1987’akt: Pilav ve Elkatmış, 2013, s.1210). Metafor, bireylerin kendi dünyalarını anlamalarına ve yapılandırmalarına yönelik güçlü bir zihinsel haritalama ve modelleme mekanizmasıdır (Arslan ve Bayrakçı, 2006; Akman, Özeren ve Yiğen, 2017).

Bir resim 1000 kelimeye bedelse bir metafor da 1000 resme bedeldir, çünkü bir resim sadece statik bir imge sunarken bir metafor bir olgu hakkında düşünmek için zihinsel bir çerçeve sunmaktadır (Shuell, 1990’akt: Saban, 2008; Koçoğlu ve Kaya, 2016). Metaforlar, kendimizi ve etrafımızdaki dünya hakkında algılayışımızı nasıl bildiğimiz ve açıkladığımızın tam merkezindedir. Metaforlar aracılığıyla ilgili bir kavramı başka bir kavramla açıklayabiliriz ve anlatabiliriz. Diğer taraftan günlük dilimizde var olan metaforlar inançlarımızı ve hareketlerimizi etkiler. Bunun yanı sıra onları tam olarak nasıl kullandığımızın farkında olmasak da metaforlar hayatımızı nasıl yönlendirdiğimize dair kültürel ve kişisel çerçeveler olarak hizmet eder (James, 2002’dan akt: Demirtaş ve Çoban, 2014, Ulu Kalın ve Çalık Uzun, 2017). Metafor bireye geniş bakış açısı sunar. Metaforlar üzerindeki anlam aktarımlarını kavramlar arasındaki ilişki üzerinde düşünülmesini sağlarken, diğer yandan çok belirgin olmayan farklı özelliklerin ortaya çıkmasını da sağlar (Rundgren, Hirsch ve Tibell, 2009; Koçoğlu ve Kaya, 2016; Egüz ve Öntaş, 2018). Çeşitli amaçlara hizmet eden metaforlar, kimi zaman eğitim-öğretim ortamlarını zenginleştirmek için kullanıldığı gibi formal öğrenmelerde karmaşık kavram ve olguların benzetme yoluyla bilinen kavramlarla anlatılması biçiminde de karşımıza çıkmaktadır (Geçit ve Gençer, 2011’akt: Yılmaz, Göçen ve Yılmaz, 2013; Koçoğlu ve Kaya, 2016; Alım, Şahin ve Meral 2018). Aynı zamanda metaforlar, öğrencilerin karmaşık kavram ve terimlerin daha açık ve sade bir şekilde anlamalarına yardımcı olarak bireyin soyut kavramları somutlaştırmasına ve görselleştirmesine katkı sağlayarak, kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesine de yardımcı olmaktadır (İbret ve Aydınözü, 2011; Koçoğlu, Aküzüm ve Ekici 2014; Koçoğlu ve Kaya, 2016).

Metaforlar içeriksel olarak, öznel bakış açısının kavramsal çağrışımlarını oluşturduğundan dolayı değişkenlik gösterdiği söylenebilir. Bu öznel bakış açısının yansıdığı kavramlardan biri de, sosyal bilgiler eğitimi çalışma alanı içerisinde bir disiplin olarak da yer alan siyaset’tir. Sosyal bilgiler eğitiminde siyaset gibi soyut kavramların anlamlandırılmasında metaforların kullanımının önemli olduğu söylenebilir.

Siyaset, arapça bir kelimedir. At eğitimi anlamına gelmektedir. At baccısı olan seyis kelimesi de aynı kökten gelmektedir. Bugün, arap toplumunda siyaset rezil etmek anlamında kullanılmaktadır. Türk-Osmanlı geleneğinde siyaset kelimesi devlet yönetme sanatının yanında, devlete karşı işlenen suçlara verilen veya kamu düzenini sağlamak için verilen cezaları da ifade etmektedir. Bazı sözlüklerde siyaset kelimesinin karşılıklarına bakıldığında Genel Türkçe Sözlük’te birinci anlam olarak politika verilmiş, devamında “devlet işlerini düzenleme ve yürütme sanatıyla ilgili özel görüş ve anlayış” denmiştir.

Osmanlıca-Türkçe sözlükte, memleket idaresi, politika, kurnazca iş ve harekettir siyaset. Sosyal Bilimler Sözlüğü ise siyaseti siyasal iktidarların nasıl oluşturulduğu, biçimlendirildiği ve bölüştürüldüğünü inceleyen bilim şeklinde açıklamaktadır (Akyüz, 2009; Dursun, 2012). Kapsam olarak birçok boyutu içerisinde barındıran siyaset kavramını tanımlamanın oldukça güç olduğu düşüncesinde hareketle bu araştırmada, kavrama ilişkin zihinsel çağrışımlara yer verilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “siyaset” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforik çağrışımları toplamak ve toplanan bu metaforları çeşitli kategoriler altında sınıflandırarak sosyal bilgiler öğretmen adaylarının siyaset kavramını algılama biçimlerini ortaya koymaktır. Çalışmada “sosyal bilgiler öğretmen adaylarının siyaset kavramına ilişkin kullandıkları metaforik çağrışımlar nelerdir? Sorusuna yanıt aranmıştır. Bu temel soruya bağlı olarak aşağıda verilen alt sorular değerlendirilmiştir:

- ✓ Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “siyaset” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforik çağrışımlar nelerdir?
- ✓ Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “siyaset” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforik çağrışımlar hangi kategoriler altında toplanabilir?
- ✓ "Siyaset" kavramına ilişkin olarak erkek ve kadın sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından ileri sürülen metaforik çağrışımlar arasında temaları ve frekansları bakımından nasıl bir ilişki vardır?

2.Yöntem

Araştırma Modeli

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının siyaset kavramına yükledikleri anlamlar arasındaki varsa farkları ortaya çıkarmak için nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni uygun görülmüştür. Olgubilim (fenomenoloji/phenomenology) deseni farkında olduğumuz, ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgular yaşadığımız dünyada olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi çeşitli biçimlerde karşımıza çıkar. Ancak bu tanışıklık olguları tam olarak anladığımız anlamına gelmez. Bize tümüyle yabancı olmayan, aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için olgubilim uygun bir araştırma zeminini oluşturur (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Malatya, Adıyaman, Sivas, Amasya, Antalya, Muğla ve Bursa illerinde 2017-2018 eğitim-öğretim yılında 190'ı erkek ve 150'si kadın olmak üzere toplamda 340 sosyal bilgiler öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Tablo 1: Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri

Cinsiyet/İller	Erkek		Kadın		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Adıyaman	30	8,8	20	5,9	50	14,7
Amasya	20	5,9	30	8,8	50	14,7
Antalya	30	8,8	10	2,9	40	11,7
Bursa	35	10,3	15	4,4	50	14,7
Malatya	25	7,4	35	10,3	60	17,7
Muğla	10	2,9	20	5,9	30	8,8
Sivas	40	11,8	20	5,9	60	17,7
Toplam	190	55,9	150	44,1	340	100

Verilerin Toplanması

Araştırma verileri, yarı yapılandırılmış açık uçlu soru formu aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmanın başlangıç aşamasında, çalışma grubu üyelerinin her birine metaforik çağrışım konusunda bilgi verildikten sonra, “siyaset” kavramına ilişkin imge oluşturmaları istenmiştir. Araştırmaya katılan

sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “siyaset .....benzer, çünkü;.....” cümlesini gerek alınan eğitim doğrultusunda gerekse gündelik yaşam ile ilişkilendirerek tamamlamaları istenmiştir. Bu amaç için öğretmen adaylarına bu cümlenin yer aldığı bir form verilmiş ve onlardan bu ibareyi kullanarak ve sadece tek bir metaforik çağrışım üzerinde yoğunlaşarak düşüncelerini dile getirmeleri istenmiştir. Bu çalışma için öğretmenlere üç günlük süre tanınmıştır. Bu araştırmada “çünkü” kavramına da yer verilerek, katılımcıların “siyaset” kavramına ilişkin ürettikleri metaforik çağrışımlar için bir gerekçe veya mantıksal dayanak sunmaları istenmiştir. Katılımcıların siyasete ilişkin ürettikleri metaforik çağrışımlar ve mantıksal dayanakları, bu araştırmada temel veri kaynağı olarak kullanılmıştır.

Verilerin Analiz Edilmesi

Bu aşamada öncelikle çalışma grubu tarafından “siyaset” kavramına ilişkin üretilen metaforik çağrışımlar alfabetik sıraya göre geçici bir listesi yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda katılımcıların cevaplamış olduğu formlarda belli bir metaforik çağrışımı net bir şekilde dile getirip getirmediğine bakılmıştır. Herhangi bir metaforik çağrışım içermeyen formlar ile boş bırakılan formlar (n=40) elenerek araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Araştırma kapsamı dışında bırakılan formların ayıklanmasından sonra, toplam 120 adet geçerli metaforik çağrışım elde edilmiştir. Daha sonra, her temayı temsil edecek katılımcı formlarından “örnek metaforik çağrışım ifadeleri” seçilmiştir. Böylece, her temayı en iyi temsil ettiği varsayılan katılımcı metaforik çağrışımların derlenmesiyle bir “örnek metaforik çağrışım listesi” oluşturulmuştur. Örnek metaforik çağrışım listesi baz alınarak her imge, siyaseti konu alma biçimi bakımından belli bir tema ile ilişkilendirilerek (örneğin, beşeriyet çağrışımı olarak siyaset kavramı, demonstrasyon platformu çağrışımı olarak siyaset kavramı, tinsel ve düşünsel çağrışım olarak siyaset kavramı vb.) toplam 15 farklı tema oluşturulmuştur. Ayrıca oluşturulan örnek metaforik çağrışımlar listesi, mantıksal dayanaklarıyla birlikte her temaya ilişkin yapılan veri analizinde de kullanılmıştır. Buna ek olarak, bir zihinsel imgeyi kimin ürettiğine ilişkin kişisel bilgiler, söz konusu imge ifadesinin hemen ardında yer alan parantez içinde verilmiştir (örneğin, erkek, sosyal bilgiler öğretmen adayı veya kadın, sosyal bilgiler öğretmen adayı gibi).

Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için, araştırmada ulaşılan 15 tema altında verilen metaforik çağrışımların söz konusu bir temayı temsil edip etmediğini teyit etmek amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu amaç doğrultusunda, 3 alan uzmanına 120 adet örnek metaforik çağrışımın alfabetik sıraya göre dizili olduğu bir liste ile 15 temanın adlarını içeren bir liste verilmiştir. Uzmanlardan bu iki listeyi de kullanarak birinci listedeki örnek metaforik çağrışımları ikinci listedeki 15 temaya (hiçbir imgeyi dışarıda bırakmayacak şekilde) eşleştirmeleri istenmiştir. Daha sonra, uzmanların yaptığı eşleştirmeler araştırmacının kendi temalarıyla karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalarda “görüş birliği” ve “görüş ayrılığı” sayıları tespit edilerek araştırmanın güvenilirliği Miles ve Hubermanın formülü (Güvenirlilik = Görüş birliği / Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı X 100) kullanılarak hesaplanmıştır. Nitel çalışmalarda, uzman ve araştırmacı değerlendirmeleri arasındaki uyumun %90 ve üzeri olduğu durumlarda arzu edilen düzeyde bir güvenilirlik sağlanmış olmaktadır (Saban, 2008: 467). Bu araştırmaya özgü olarak gerçekleştirilen güvenilirlik çalışmasında %98 oranında bir uzlaşma (güvenirlilik) sağlanmıştır. Bu hesaplama sonucunda, Güvenirlilik = $72 / 72 + 2 \times 100 = \%98$ olarak hesaplanmıştır.

3.Bulgular

Araştırmanın bu bölümde, ilk olarak araştırmada elde edilen ve sosyal bilgiler öğretmen adaylarının siyaset kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforik çağrışımlara değinilmiş olmakla birlikte siyaset kavramına ilişkin araştırmada geliştirilen 15 tema katılımcıların ürettiği örnek metaforik çağrışımlarla da desteklenerek tanıtılmıştır. Ayrıca, 15 tema çalışma grubu üyesinin cinsiyet değişkeni dikkate alınarak karşılaştırılmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre, erkek ve kadın sosyal bilgiler öğretmen adayları siyaset kavramına ilişkin olarak toplam 120 adet geçerli metafor ürettikleri gözlemlenmektedir (Tablo 2).

3.1. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının “Siyaset” Kavramına İlişkin Metaforik Algıları

Sosyal bilgiler öğretmen adayları siyaset kavramına ilişkin ürettikleri metaforik algılar incelendiğinde, erkek sosyal bilgiler öğretmen adayları 190, kadın sosyal bilgiler öğretmen adayları 150 adet olmak üzere toplamda 340 metafor üretmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretmen adayları “siyaset” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforları, somut, soyut, canlı ve cansız varlık ve nesnelere ilişkilendirerek açıklamışlardır (Tablo 2).

Tablo 2: Çalışma Grubunun Siyaset Kavramına İlişkin Algıları

Metafor kodu	Metafor Adı	Cinsiyet	Metaforu Temsil Eden Öğretmen Adayları		Metafor kodu	Metafor Adı	Cinsiyet	Metaforu Temsil Eden Öğretmen Adayları	
			f	%				f	%
1	Ağaç	3e* 2k*	5	1,5	61	Keskin kılıç	2e	2	0,6
2	Akrep	2e 1k	3	0,9	62	Kılavuz	1e 1k	2	0,6
3	Alışveriş sepeti	2k	2	0,6	63	Koyun sürüsü	3e	3	0,9
4	Anayasa	2e 1k	3	0,9	64	Kölelik sistemi	1e	1	0,3
5	Apartman	2e	2	0,6	65	Kumar	5e 3k	8	2,0
6	Askılık	1k	1	0,3	66	Kurallar bütünü	2k	2	0,6
7	Aşk	2k	2	0,6	67	Lamba	1k	1	0,3
8	Aşure	1e 3k	4	1,2	68	Lastik	3e 2k	5	1,5
9	At	2e	2	0,6	69	Madalyon	1e 1k	2	0,6
10	Ayna	1e 2k	3	0,9	70	Makarna	3e	3	0,9
11	Baba	4e 1k	5	1,5	71	Makyaj	1e 3k	4	1,2
12	Bahçe	1k	1	0,3	72	Maske	2k	2	0,6
13	Bataklık	3e 2k	5	1,5	73	Matruşka	1e 1k	2	0,6
14	Bebek	2k	2	0,6	74	Meyve bahçesi	2k	2	0,6
15	Behzat Ç.	1k	1	0,3	75	Mum	2k	2	0,6
16	Bencilik	2k	2	0,6	76	Müdür odası	1e	1	0,3
17	Beyin	1e	1	0,3	77	Nar taneleri	1e 1k	2	0,6
18	Beyin fırtınası	2e 2k	4	1,2	78	Nefis	2k	2	0,6
19	Bıçak	1e	1	0,3	79	Nohutlu pilav	1k	1	0,3
20	Bilgisayar	2e	2	0,6	80	Okul	1e 2k	3	0,9
21	Boş levha	2e	2	0,6	81	Orman	2e	2	0,6
22	Bufalo sürüsü	1e	1	0,3	82	Otorite	2e	2	0,6
23	Bukalemun	3e 1k	4	1,2	83	Ova	1e	1	0,3
24	Büyük sahne	2k	2	0,6	84	Oyun	5e 4k	9	2,5
25	Çatışma	4e 1k	5	1,5	85	Öğretmenler odası	2e 1k	3	0,9
26	Çorba	1e 5k	6	1,5	86	Para	4e 2k	6	1,5
27	Çöp kutusu	2e	2	0,6	87	Pinokyo	2k	2	0,6
28	Dağ	1e 1k	2	0,6	88	Piyango bileti	3e	3	0,9
29	Deniz	3e 2k	5	1,5	89	Pusula	1e 1k	2	0,6
30	Devekuşu	2e	2	0,6	90	Rehber	1e 2k	3	0,9
31	Devlet	3e 1k	4	1,2	91	Rekabet	3e	3	0,9
32	Dolar	1e	1	0,3	92	Reklam	1e	1	0,3
33	Dönme dolap	2k	2	0,6	93	Sahtekarlık	2e	2	0,6
34	Döviz	1e 1k	2	0,6	94	Salata	2k	2	0,6
35	Dünya	2e 2k	4	1,2	95	Satranç	3e 1k	4	1,2
36	Eğitim	2e 4k	6	1,5	96	Savaş	8e 3k	11	3,5
37	El feneri	2e	2	0,6	97	Sayısal loto	3e	3	0,9
38	Elbise dolabı	1k	1	0,3	98	Ses yarışması	1k	1	0,3
39	Erkek	4k	4	1,2	99	Sevda	1k	1	0,3
40	Evcilik oyunu	1k	1	0,3	100	Sınıf	3e 3k	6	1,5
41	Felsefe	2e 1k	3	0,9	101	Sıra dağlar	2e	2	0,6
42	Gösteri alanı	2k	2	0,6	102	Silgi	2e	2	0,6
43	Güç	2e	2	0,6	103	Sinir sistemi	1e 1k	2	0,6
44	Hacivat ve Karagöz	2e	2	0,6	104	Su	3e 2k	5	1,5
45	Hava	2k	2	0,6	105	Şans tahtası	2e	2	0,6
46	İnanç	1e 1k	2	0,6	106	Tekerlek	2e 1k	3	0,9
47	İnsan	3e 1k	4	1,2	107	Tilki	5e 3k	8	2,0

48	İnsan doğası	2e	2	0,6	108	Tiyatro	1e 4k	5	1,5
49	Kadın	6e 1k	7	2,1	109	Toplu monolog	2k	2	0,6
50	Kafes	1k	1	0,3	110	Ülke	3e	3	0,9
51	Kahve falı	3k	3	0,9	111	Üzüm salkımı	1k	1	0,3
52	Kalem	1e 1k	2	0,6	112	Vahşi hayvanlar	1e	1	0,3
53	Kanun	2e	2	0,6	113	Vatan	3e 2k	5	1,5
54	Kaos	4e	4		114	Vize zamanı	1e 1k	2	
				1,2		arkadaş			0,6
55	Kapalı kutu	2k	2	0,6	115	Yalan	3e	3	0,9
56	Kara kedi	2k	2	0,6	116	Yapboz	2k	2	0,6
57	Karanlık gece	2e 1k	3	0,9	117	Yarışma	1e 2k	3	0,9
58	Karmaşa	2e 1k	3	0,9	118	Yaşam	2k	2	0,6
59	Kavgı	3e 1k	4	1,2	119	Yemek masası	1k	1	0,3
60	Kelebek	3k	3	0,9	120	Yılan	4e 1k	5	1,5
Toplam							E: 190 K: 150	340	100

*Tabloda, e: erkek ve k: kadın cinsiyetlerini göstermektedir. Ayrıca harfler, cinsiyete göre her metaforik çağrışımı temsil eden öğretmen sayısını göstermektedir.

3.2. “Siyaset” Kavramına İlişkin Metaforik Algıların Ortak Özelliklerine Göre Dağılımı

3.2.1. Beşeriyet Algısı Olarak Siyaset Kavramı

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının siyaset kavramına ilişkin olarak sahip oldukları metaforik çağrışımın “beşeriyet” ilkesi çerçevesinde değerlendirildiği araştırmada bu temayı, toplam 23 katılımcı (%6,9) ve 6 metaforik çağrışım (%5,0) temsil etmektedir. Bu kategoride göze çarpan metaforik çağrışım şunlardır: kadın (f:7), baba (f:5), erkek (f:4), insan (f:4), bebek (f:2) (Tablo 3).

Tablo 3: Beşeriyet Çağrışımı Olarak Siyaset Kavramına İlişkin Metaforik Algıların Dağılımı

Metafor Kodu	Beşeriyet Çağrışımı Olarak Siyaset	Cinsiyet	Metaforu Temsil Eden Öğretmen	
			f	%
11	Baba	4e 1k	5	1,5
14	Bebek	2k	2	0,6
15	Behzat Ç.	1k	1	0,3
39	Erkek	4k	4	1,2
47	İnsan	3e 1k	4	1,2
49	Kadın	6e 1k	7	2,1
Toplam		13e, 10k	23	6,9

*Tabloda, e: erkek ve k: kadın cinsiyetlerini göstermektedir. Ayrıca harfler, cinsiyete göre her metaforik çağrışımı temsil eden öğretmen sayısını göstermektedir.

“Beşeriyet algısı olarak siyaset kavramı” temasında yer alan metaforik algılar analiz edildiğinde, toplam 6 metaforik algıdan, 3 metaforik algı (*bebek, erkek, behzat ç*) sadece kadın sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından ve geriye kalan 3 metaforik algıda da (*baba, insan, kadın*) her iki katılımcı grubu tarafından üretilmiştir. Bu temaya ilişkin olarak sosyal bilgiler öğretmen adayları siyaseti insana ve özellikle baba veya erkeğe benzeterek siyaset kavramına dair otoriter bir yapıdan ve baskıcı bir tutumdan söz ettikleri söylenebilir.

“Beşeriyet algısı olarak siyaset kavramı” temasını temsil eden metaforik çağrışımın sosyal bilgiler öğretmen adaylarının metaforik algılarına ilişkin dikkat çekici bazı ifadeler aşağıda verilmiştir.

“Siyaset kadına benzer. Çünkü karmaşık gibi gözüktür. Anlaşılması imkansızmış gibi algılanır. Ancak bu yanlış bir algıdır. Çünkü karmaşık ve zor olan kadın değil onu o hale getiren diğer insanlardır. Esasında siyasette karmaşık gibi gözüktüğü de bu anlayışın temelinde insanların siyasete yükledikleri anlamlar olmuştur” (**Kadın, sosyal bilgiler öğretmen adayı**).

“Siyaset babaya benzer. Çünkü baba, mecazi tanımdan da anlaşılacağı gibi evin direğidir. Yani evin esasını oluşturur. Siyasette bu noktadan babaya benzerlik gösterir. Çünkü devletin ve ülkenin bir

anlamda mukadderatı siyasete ve siyasetçilere bağlıdır. Yani ülkenin ve devletin temel esaslarından biridir siyaset” (Erkek, sosyal bilgiler öğretmen adayı).

3.2.2. Hayvan Algısı Olarak Siyaset Kavramı

Siyaset kavramını “*hayvan algısı*” olarak belirten sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ifadelerinin yer aldığı bu temada, 34 katılımcı (%9,8) ve 11 metaforik algı (%9,2) temsil etmektedir. Bu temada çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının siyaset kavramına ilişkin en çok, tilki (f:8), yılan (f:5), bukalemun (f:4), Akrep (f:3), kelebek (f:3), koyun sürüsü (f:3) metaforik algılarını üretmişlerdir (Tablo 4).

Tablo 4: Hayvan Algısı Olarak Siyaset Kavramına İlişkin Metaforik Algıların Dağılımı

Metafor Kodu	Hayvanat Çağrışımı Olarak Siyaset	Cinsiyet	Metaforu Temsil Eden Öğretmen	
			f	%
2	Akrep	2e 1k	3	0,9
9	At	2e	2	0,6
22	Bufalo sürüsü	1e	1	0,3
23	Bukalemun	3e 1k	4	1,2
30	Devekuşu	2e	2	0,6
56	Kara kedi	2k	2	0,6
60	Kelebek	3k	3	0,9
63	Koyun sürüsü	3e	3	0,9
107	Tilki	5e 3k	8	2,0
112	Vahşi hayvanlar	1e	1	0,3
120	Yılan	4e 1k	5	1,5
Toplam		23e, 11k	34	9,8

*Tabloda, e: erkek ve k: kadın cinsiyetlerini göstermektedir. Ayrıca harfler, cinsiyete göre her metaforik çağrışımı temsil eden öğretmen sayısını göstermektedir.

“*Hayvan algısı olarak siyaset kavramı*” temasında yer alan metaforik çağrışımlar analiz edildiğinde, 5 metaforik algı (*at, bufalo sürüsü, deve kuşu, koyun sürüsü, vahşi hayvanlar*) sadece erkek sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından, 2 metaforik algıda da (*kara kedi, kelebek*) sadece kadın sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından ve 4 metaforik algıda (*akrep, bukalemun, tilki, yılan*) her iki katılımcı grubu tarafından üretilmiştir.

Bu temaya ilişkin çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmen adayları, siyaseti çeşitli hayvanlara benzetmişlerdir. Bu benzetmelerden yola çıkarak siyaseti tanımlamaya çalıştıkları söylenebilir. Bunun yanı sıra siyasetçileri de bazı hayvanlardaki özelliklerle örneğin kurnazlık ve sinsilik gibi özelliklerle bağdaştırmaya çalıştıkları söylenebilir.

“*Hayvan algısı olarak siyaset kavramı*” temasını temsil eden metaforik algıların sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tanımlamalarına ilişkin göze çarpan bazı ifadeler aşağıda verilmiştir.

“*Siyaset bukalemuna benzer. Çünkü bukalemun her duruma ve şartlara göre renk değiştirebilir. Bu özelliği sayesinde de hayatta kalabilir. Düşmanlarından saklanıp güvenliliğini temin edebilir. Siyasette böyle bir şeydir. İçine girdin mi renk değiştirmen gerekir. Zamana ve mekana göre hallere bürünmen gerekir. Aksi takdirde siyasette ayakta durmak çok zordur*” (Erkek, sosyal bilgiler öğretmen adayı).

“*Siyaset kelebeğe benzer. Çünkü verilen sözler, yapılan icraatlarla bir değildir. Sözler ve davranışlar ayrı ayrı gerçekleşmektedir. Aynı zamanda vaat edilen sözler kelebek ömrü gibidir. Çok kısa sürmektedir*” (Kadın, sosyal bilgiler öğretmen adayı).

3.2.3. Doğa Ögesi Algısı Olarak Siyaset Kavramı

Siyaset kavramını “*doğa ögesi algısı*” olarak belirten öğretmenlerin ifadelerinin yer aldığı bu temayı, 35 katılımcı (%10,5) ve 12 metaforik algı (%10) temsil etmektedir. Bu temada çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin siyaset kavramına ilişkin en çok, ağaç (f:5), bataklık (f:5), deniz (f:5), su (f:5), karanlık gece (f:3), dağ (f:2), hava (f:2), metaforik çağrışımını üretmişlerdir (Tablo 5).

“Doğa ögesi algısı olarak siyaset kavramı” temasında yer alan metaforik algılar analiz edildiğinde, 3 metaforik algı (*orman, ova, sıra dağlar*) sadece erkek sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından, 3 metaforik algı (*bahçe, hava, meyve bahçesi*) sadece kadın sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından ve 6 metaforik algıda (*ağaç, bataklık, dağ, deniz, karanlık gece, su*) her iki katılımcı grubu tarafından üretilmiştir.

Tablo 5: Doğa Ögesi Algısı Olarak Siyaset Kavramına İlişkin Metaforik Algıların Dağılımı

Metafor Kodu	Doğa Ögesi Algısı Olarak Siyaset	Cinsiyet	Metaforu Temsil Eden Öğretmen	
			f	%
1	Ağaç	3e 2k	5	1,5
12	Bahçe	1k	1	0,3
13	Bataklık	3e 2k	5	1,5
28	Dağ	1e 1k	2	0,6
29	Deniz	3e 2k	5	1,5
45	Hava	2k	2	0,6
57	Karanlık gece	2e 1k	3	0,9
74	Meyve bahçesi	2k	2	0,6
81	Orman	2e	2	0,6
83	Ova	1e	1	0,3
101	Sıra dağlar	2e	2	0,6
104	Su	3e 2k	5	1,5
Toplam		20e, 15k	35	10,5

*Tabloda, e: erkek ve k: kadın cinsiyetlerini göstermektedir. Ayrıca harfler, cinsiyete göre her metaforik çağrışıma temsil eden öğretmen sayısını göstermektedir.

Bu temaya ilişkin olarak sosyal bilgiler öğretmen adayları, siyaset kavramını doğa öğeleriyle benzetmeler kurarak siyaseti tanımlamaya çalıştıkları görülmüştür. Özellikle ağaç, bataklık, deniz ve gece gibi kavramlardan yola çıkarak siyasetle ilişkilendirdikleri söylenebilir.

“Doğa ögesi algısı olarak siyaset kavramı” temasını temsil eden metaforik algıların sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tanımlamalarına ilişkin bazı ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Siyaset ağaca benzer. Çünkü her dalında aynı meyve yetişsede bu meyvelerin boyutları, tatları, algılanışları birbirinden farklılık gösterir. İşte insanların siyasete yaklaşmaları böyledir. Hepsi aynı meyve üzerinden değerlendirilir. Ama ortaya farklı yorumlar çıkar. Çünkü siyaset subjektif bir algılanıştır” (**Erkek, sosyal bilgiler öğretmen adayı**).

“Siyaset bataklığa benzer. Çünkü adalet inancıyla başlayan bu yol, bütün insanlara iyilik, hakların savunulması ve eşitlik iddiaları ile yola çıkar. Bataklığı kurutmak için benliğinizi ortaya koyarsınız. Bütün çırpınışlarınız sizi yavaş yavaş dibe çeker. Bir de bakmışsınız ki ilke edindiğiniz her şey bir bir karşınızda, şimdi tek hedefiniz daha üstte ve daha güçlü olmak olmuştur. Bunu fark ettiğinizde aslında artık en diptesiniz ve sonunuz çoktan hazırdır. Her yanınız çamur ve dokunduğunuz her şeyi kirletiyorsunuz” (**Kadın, sosyal bilgiler öğretmen adayı**).

3.2.4. Gıda Algısı Olarak Siyaset Kavramı

Siyaset kavramını “Gıda algısı” olarak belirten öğretmenlerin ifadelerinin yer aldığı bu temayı, 19 katılımcı (%5,4) ve 7 metaforik algı (%5,8) temsil etmektedir. Bu temada çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmenlerin siyaset kavramına ilişkin en çok, çorba (f:6), aşure (f:4), makarna (3) metaforik algılarını üretmişlerdir (Tablo 6).

“Gıda algısı olarak siyaset kavramı” temasında yer alan metaforik algılar analiz edildiğinde, 1 metaforik algı (*makarna*) erkek sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından, 3 metaforik algı (*nohutlu pilav, salata, üzüm salkımı*) kadın sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından ve 3 metaforik algıda (*aşure, çorba, nar taneleri*) her iki katılımcı grubu tarafından üretilmiştir.

Bu temaya ilişkin olarak çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmen adayları, siyaset kavramını gıdasal kavramlarla benzetmeler kurarak siyaseti tanımlamaya çalıştıkları görülmüştür.

Özellikle siyasetin geniş ve birçok alanı içinde barındırması çorba veya aşure gibi içeriğinde birden çok unsurun bulunduğu gıdalarla benzetme yapılması suretiyle ifade ettikleri söylenebilir.

Tablo 6: Gıdasal Çağrışımlar Olarak Siyaset Kavramına İlişkin Metaforik Çağrışımların Dağılımı

Metafor Kodu	Gıda Algısı Olarak Siyaset	Cinsiyet	Metaforu Temsil Eden Öğretmen f	Eden %
8	Aşure	1e 3k	4	1,2
26	Çorba	1e 5k	6	1,5
70	Makarna	3e	3	0,9
77	Nar taneleri	1e 1k	2	0,6
79	Nohutlu pilav	1k	1	0,3
94	Salata	2k	2	0,6
111	Üzüm salkımı	1k	1	0,3
Toplam		6e, 13k	19	5,4

*Tabloda, e: erkek ve k: kadın cinsiyetlerini göstermektedir. Ayrıca harfler, cinsiyete göre her metaforik algıyı temsil eden öğretmen sayısını göstermektedir.

“Gıda algısı olarak siyaset kavramı” temasını temsil eden metaforik algıların sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tanımlamalarına ilişkin bazı dikkat çekici ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Siyaset aşureye benzer. Çünkü aşurede çeşit çeşit gıdalar yer almaktadır. Hepsi de birbirinden farklı olsa da aşureye çok ayrı bir lezzet katmışlardır. Siyasette de partiler, politikacılar, meclis, seçim, oy, hükümet gibi birçok unsur yer alır. Hepsi birbirinden farklı olsa esasında birbirleri tamamlayan bir yapı olmuşlardır. Bir çarkın dişleri hükmündedir. Biri durursa diğeri zarar görebilir” (Kadın, sosyal bilgiler öğretmen adayı).

“Siyaset çorbaya benzer. Çünkü çorbanın kıvamını tutturmak oldukça zordur. Altını fazla açarsan yapış yapış olur. Altını çok kısarsan veya tuzunu doğru ayarlayamazsan bu seferde istenilen lezzet oluşmaz. Orta seviyede yapmak en uygunudur. Siyasetinde belli bir düzeni vardır. Özellikle yöneten kısım adil davranmalı, itidalli hareket etmeli, aşırıya kaçmamalı veya çok pasif durmamalı. Siyasetin dengesine göre hareket etmeli. Adımını ona göre atmalı. Yoksa çorbanın kaçan tadı gibi olur. Ya yapış yapış olur ya da tuzsuz olur” (Kadın, sosyal bilgiler öğretmen adayı).

3.2.5. Materyal Algısı Olarak Siyaset Kavramı

Siyaset kavramını “materyal algısı” olarak belirten sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ifadelerinin yer aldığı bu temayı, 42 katılımcı (%12,6) ve 20 metaforik algı (%16,7) temsil etmektedir. Bu temada çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının siyaset kavramına ilişkin en çok, lastik (f:5), satranç (f:4), ayna (f:3), tekerlek (f:3) metaforik algıları üretmişlerdir (Tablo 7).

Tablo 7: Materyal Algısı Olarak Siyaset Kavramına İlişkin Metaforik Algıların Dağılımı

Metafor Kodu	Materyal Algısı Olarak Siyaset	Cinsiyet	Metaforu Temsil Eden Öğretmen f	Eden %
3	Alışveriş sepeti	2k	2	0,6
6	Askılık	1k	1	0,3
10	Ayna	1e 2k	3	0,9
19	Bıçak	1e	1	0,3
20	Bilgisayar	2e	2	0,6
21	Boş levha	2e	2	0,6
27	Çöp kutusu	2e	2	0,6
33	Dönme dolap	2k	2	0,6
38	Elbise dolabı	1k	1	0,3
50	Kafes	1k	1	0,3
52	Kalem	1e 1k	2	0,6
55	Kapalı kutu	2k	2	0,6
61	Keskin kılıç	2e	2	0,6
68	Lastik	3e 2k	5	1,5
73	Matruşka	1e 1k	2	0,6
95	Satranç	3e 1k	4	1,2
102	Silgi	2e	2	0,6

106	Tekerlek	2e 1k	3	0,9
116	Yapboz	2k	2	0,6
119	Yemek masası	1k	1	0,3
Toplam		22e, 20k	42	12,6

*Tabloda, e: erkek ve k: kadın cinsiyetlerini göstermektedir. Ayrıca harfler, cinsiyete göre her metaforik algıyı temsil eden öğretmen sayısını göstermektedir.

“*Materyal algısı olarak siyaset kavramı*” temasında yer alan metaforik algılar analiz edildiğinde, 6 metaforik algı (*bıçak, bilgisayar, boş levha, çöp kutusu, keskin kılıç ve kılıç*) erkek sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından, 8 metaforik algı (*alışveriş sepeti, askılık, dönme dolap, elbise dolabı, kafes, kapalı kutu, yapboz ve yemek masası*) kadın sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından ve 6 metaforik algıda (*ayna, kalem, lastik, matruşka, satranç, tekerlek*) her iki katılımcı grubu tarafından üretilmiştir.

Bu temaya ilişkin olarak çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmen adayları, siyaset kavramını bazı materyallere benzetmeler kurarak siyaseti tanımlamaya çalıştıkları görülmüştür. Özellikle gündelik hayatımızda sıklıkla kullandığımız bazı araçlara benzetmeler yapılmıştır. Bu benzetmelerden kimisi siyaseti insanın işini kolaylaştıran olgu olarak bakarken kimisi de siyaseti bazı araçlara benzeterek karanlık bir yanının olduğu ve zararları olduğunu anlattıkları söylenebilir.

“*Materyal algısı olarak siyaset kavramı*” temasını temsil eden metaforik algıların sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tanımlamalarına ilişkin bazı dikkat çekici ifadeler şu şekildedir:

“*Siyaset elbise dolabına benzer. Çünkü elbise dolabında insanın tüm giyim ihtiyaçlarını karşılayacak kıyafetler yer alır. Çorabından gömleğine kadar çeşitlilik arz eder. Buda insanın işini kolaylaştırır. Siyasette bir çok kurum ve kuruluş yer alır. Siyasetin içinde yer alıyorsanız şayet, tüm bu kurumlardan elbise dolabından yararlanır gibi yararlanırsınız ve hayatınızı kolaylaştırırsınız*” (**Kadın, sosyal bilgiler öğretmen adayı**).

“*Siyaset çöp kutusuna benzer. Çünkü çöp kutusu dışarıdan bakıldığında temiz gözüktür. Ama içi pisliklerle doludur. Siyasette buna benzer. Dışarıdan bakıldığında insana çok masumane gelir. Ancak içine girildiğinde işin kirli o zaman anlaşılabilir*” (**Erkek, sosyal bilgiler öğretmen adayı**).

3.2.6. Demonstrasyon Platformu Olarak Siyaset Kavramı

Siyaset kavramını “*demonstrasyon platformu algısı*” olarak belirten sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ifadelerinin yer aldığı bu temayı, 24 katılımcı (%7,2) ve 11 metaforik algı (%9,2) temsil etmektedir. Bu temada çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının siyaset kavramına ilişkin en çok, tiyatro (f:5), rekabet (f:3) ve yarışma (f:3), metaforlarını üretmişlerdir (Tablo 8).

Tablo 8: Demonstrasyon Platformu Olarak Siyaset Kavramına İlişkin Metaforların Dağılımı

Metafor Kodu	Demonstrasyon Platformu Algısı Olarak Siyaset	Cinsiyet	Metaforu Temsil Eden Öğretmen	
			f	%
24	Büyük sahne	2k	2	0,6
40	Evcilik oyunu	1k	1	0,3
42	Gösteri alanı	2k	2	0,6
44	Hacivat ve Karagöz	2e	2	0,6
91	Rekabet	3e	3	0,9
92	Reklam	1e	1	0,3
98	Ses yarışması	1k	1	0,3
108	Tiyatro	1e 4k	5	1,5
109	Toplu monolog	2k	2	0,6
114	Vize zamanı arkadaş	1e 1k	2	0,6
117	Yarışma	1e 2k	3	0,9
Toplam		9e, 15k	24	7,2

*Tabloda, e: erkek ve k: kadın cinsiyetlerini göstermektedir. Ayrıca harfler, cinsiyete göre her metaforu temsil eden öğretmen sayısını göstermektedir.

“*Demonstrasyon platformu algısı olarak siyaset kavramı*” temasında yer alan metaforik algılar analiz edildiğinde, 3 metaforik algı (*Hacivat ve karagöz, rekabet, reklam*) erkek sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından, 5 metaforik algı (*büyük sahne, evcilik oyunu, gösteri alanı, ses yarışması, toplu monolog*) kadın sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından ve 3 metaforik algıda (*tiyatro, vize zamanı arkadaş, yarışma*) her iki katılımcı grubu tarafından üretilmiştir.

Bu temaya ilişkin olarak çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmen adayları, siyaset kavramını demonstrasyon platformu algısı çerçevesinde gösteri alanına benzetmişlerdir. Tiyatro örneğinden de yola çıkarak siyaset, halkın zahirde gördüklerinden farklı oldukları ve işin daha üst boyutlarının da olduğunu, yapı itibarıyla girift bir yapıya sahip olduğunu söyleyebiliriz.

“*Demonstrasyon platformu algısı olarak siyaset kavramı*” temasını temsil eden metaforik çağrışımların sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tanımlamalarına ilişkin bazı önemli ifadeler aşağıda verilmiştir:

“*Siyaset tiyatroya benzer. Çünkü tiyatrodaki bir perde önünde sergilenen oyun var bir de perde arkasında dönen oyunlar var. Perde önündekileri halk kolayca görür anlar. Ancak ne var ki perde önünde sergilenen oyun perde arkasından idare ediliyor. Halk olarak perde arkasını ve dönen oyunları pek bilmeyiz. Siyasette büyük bir tiyatrodur. Perde önünde ayrı arkasında ayrı oyunlar oynanır*” (**Erkek, sosyal bilgiler öğretmen adayı**).

“*Siyaset toplu monologa benzer. Çünkü toplu monolog birkaç tane işlem öncesi çocuğun bir araya gelip benmerkezcilikten dolayı birbirlerini dinlemeden yaptıkları konuşmadır. Siyasette de politikacılar vardır. Toplu monologda ki çocuklar gibi sürekli konuşurlar. Ancak çoğu zaman birbirlerini hiç dinlemezler*” (**Kadın, sosyal bilgiler öğretmen adayı**).

3.2.7. Yol Gösterici Algı Olarak Siyaset Kavramı

Siyaset kavramını “*yol gösterici algı*” olarak belirten sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ifadelerinin yer aldığı bu temayı, 14 katılımcı (%4,2) ve 7 metafor (%5,8) temsil etmektedir. Bu temada çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının siyaset kavramına ilişkin en çok, rehber (f:3), metaforunu üretmişlerdir (Tablo 9).

Tablo 9: Yol Gösterici Algı Olarak Siyaset Kavramına İlişkin Metaforların Dağılımı

Metafor Kodu	Yol Gösterici Algı Olarak Siyaset	Cinsiyet	Metaforu Temsil Eden Öğretmen
			f %
37	El feneri	2e	2 0,6
62	Kılavuz	1e 1k	2 0,6
67	Lamba	1k	1 0,3
75	Mum	2k	2 0,6
89	Pusulula	1e 1k	2 0,6
90	Rehber	1e 2k	3 0,9
118	Yaşam	2k	2 0,6
Toplam		5e, 9k	14 4,2

*Tabloda, e: erkek ve k: kadın cinsiyetlerini göstermektedir. Ayrıca harfler, cinsiyete göre her metaforları temsil eden öğretmen sayısını göstermektedir.

“*Yol gösterici algı olarak siyaset kavramı*” temasında yer alan metaforik algılar analiz edildiğinde, 1 metafor (*el feneri*) erkek sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından, 3 metafor (*lamba, mu, yaşam*) kadın sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından ve 3 metafor da (*kılavuz, pusula, rehber*) her iki katılımcı grubu tarafından üretilmiştir.

Bu temaya ilişkin olarak çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmen adayları, siyaset kavramını yol gösterici algı metafor teması çerçevesinde insanların işini kolaylaştıran, daha rahat ve daha güvenli yaşamları temin ettiği şeklinde bir algının var olduğunu söyleyebiliriz.

“*Yol gösterici algı olarak siyaset kavramı*” temasını temsil eden metaforik çağrışımların sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tanımlamalarına ilişkin bazı dikkat çekici ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Siyaset el fenerine benzer. Çünkü el feneri gecenin zifiri karanlığını yırtarak nokta atışı şeklinde istenilen bölgeyi aydınlatır. O bölgelerde daha rahat ve daha temkinli olmamızı sağlar. Siyasette insanların sosyal hayatlarına, ekonomik hayatlarına kolaylıklar sağlar bu tür alanlarda insanların işini kolaylaştırır” (Erkek, sosyal bilgiler öğretmen adayı).

“Siyaset rehberine benzer. Çünkü rehber bizlere ne yapıp ne yapmamamız gerektiği gösterir. Aynı zamanda yapacak davranışlarımızın olası sonuçlarını da gösterir. Böylelikle hayatımızın seyrini değiştirir. Siyasette aslında çoğu zaman bu misyonu üstlenir. Ne yapıp ne yapmamamız gerektiğini bizlere öğretir” (Kadın, sosyal bilgiler öğretmen adayı).

3.2.8. Nizami Anlayış Algısı Olarak Siyaset Kavramı

Siyaset kavramını “nizami anlayış algısı” olarak belirten sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ifadelerinin yer aldığı bu temayı, 9 katılımcı (%2,7) ve 4 metafor (%3,3) temsil etmektedir. Bu temada çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının siyaset kavramına ilişkin en çok, anayasa (f:3) metaforunu üretmişlerdir (Tablo 10).

Tablo 10: Nizami Anlayış Algısı Olarak Siyaset Kavramına İlişkin Metaforların Dağılımı

Metafor Kodu	Nizami Anlayış Algısı Olarak Siyaset	Cinsiyet	Metaforu Temsil Eden Öğretmen	f	%
4	Anayasa	2e 1k	3	3	0,9
53	Kanun	2e	2	2	0,6
66	Kurallar bütünü	2k	2	2	0,6
82	Otorite	2e	2	2	0,6
Toplam		6e, 3k	9	9	2,7

*Tabloda, e: erkek ve k: kadın cinsiyetlerini göstermektedir. Ayrıca harfler, cinsiyete göre her metaforu temsil eden öğretmen sayısını göstermektedir.

“Nizami anlayış algısı olarak siyaset kavramı” temasında yer alan metaforlar analiz edildiğinde, 2 metafor (*kanun, otorite*) erkek sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından, 1 metafor (*kurallar bütünü*) kadın sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından ve 1 metaforda (*anayasa*) her iki katılımcı grubu tarafından üretilmiştir.

Bu temaya ilişkin olarak çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmen adayları, siyaset kavramını nizami anlayış algısı teması çerçevesinde kanunlarla, yasalarla insanları yönetme ve siyaseti egemen güç olma olarak gördükleri söyleyebilir.

“Nizami anlayış algısı olarak siyaset kavramı” temasını temsil eden metaforların sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tanımlamalarına ilişkin bazı dikkat çekici ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Siyaset anayasaya benzer. Çünkü anayasada insan hak ve özgürlüklerini güvence altına alsa da yinede birçok alanda kısıtlamalarda getirmiştir. İnsanların çeşitli alanlarda özgürlükleri yasalarla kısıtlanmıştır. Siyasette çoğu zaman insanların davranışlarında serbest olmalarına engel oluşturur. Kural koymuştur” (Erkek, sosyal bilgiler öğretmen adayı).

3.2.9. Şans Oyunu Algısı Olarak Siyaset Kavramı

Siyaset kavramını “şans oyunu algısı” olarak belirten sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ifadelerinin yer aldığı bu temayı, 28 katılımcı (%7,8) ve 6 metaforu (%5) temsil etmektedir. Bu temada çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının siyaset kavramına ilişkin en çok, oyun (f:9) ve kumar (f:8) metaforlarını üretmişlerdir (Tablo 11).

Tablo 11: Şans Oyunu Algısı Olarak Siyaset Kavramına İlişkin Metaforların Dağılımı

Metafor Kodu	Şans Oyunu Algısı Olarak Siyaset	Cinsiyet	Metaforu Temsil Eden Öğretmen	f	%
51	Kahve falı	3k	3	3	0,9
65	Kumar	5e 3k	8	8	2,0
84	Oyun	5e 4k	9	9	2,5

88	Piyango bileti	3e	3	0,9
97	Sayısal loto	3e	3	0,9
105	Şans tahtası	2e	2	0,6
Toplam		18e, 10k	28	7,8

*Tabloda, e: erkek ve k: kadın cinsiyetlerini göstermektedir. Ayrıca harfler, cinsiyete göre her metaforu temsil eden öğretmen sayısını göstermektedir.

“Şans oyunu algısı olarak siyaset kavramı” temasında yer alan metaforlar analiz edildiğinde, 3 metafor (*piyango bileti*, *sayısal loto*, *şans oyunu*) erkek sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından, 1 metafor (*kahve falı*) sadece kadın sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından ve 2 metafor da (*kumar*, *oyun*) her iki katılımcı grubu tarafından üretilmiştir.

Bu temaya ilişkin olarak çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmen adayları, siyaset kavramını şans oyunlarına benzetmiştir. Çünkü şans oyunlarında kazanmak ve kaybetmek vardır. Aynı durumun siyasette olduğu anketler neticesinde söyleyebiliriz.

“Şans oyunu algısı olarak siyaset kavramı” temasını temsil eden metaforların sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tanımlamalarına ilişkin bazı dikkat çekici ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Siyaset oyuna benzer. Çünkü esasında herkes takındığı tutuma bağlı olarak o ideolojiye uyum sağlamak için bir takım roller üstlenir. Kim rolünü daha iyi oynarsa o başarıyı sağlayacaktır. Kim de rolünü gereği gibi oynamazsa oyunun kuralı gereği kaybeder” (**Kadın, sosyal bilgiler öğretmen adayı**).

“Siyaset kumara benzer. Çünkü ya kazanırsın ya da kaybedersin. Düşüncelerini, ideallerini yaymak için girdiğin bu yol ya seni mutlu eder, başarıya taşır ya da hüsrana uğratar, başarısızlığı tattırır. Önemli olan bu yolu düzgün yürümeğindir” (**Erkek, sosyal bilgiler öğretmen adayı**).

3.2.10. Entrika Algısı Olarak Siyaset Kavramı

Siyaset kavramını “entrika algısı” olarak belirten sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ifadelerinin yer aldığı bu temayı, 15 katılımcı (%4,5) ve 6 metaforik algı (%5) temsil etmektedir. Bu temada çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının siyaset kavramına ilişkin en çok, makyaj (f:4) ve yalan (f:3) metaforlarını üretmişlerdir (Tablo 12).

Tablo 12: Entrika Algısı Olarak Siyaset Kavramına İlişkin Metaforların Dağılımı

Metafor Kodu	Entrika Algısı Olarak Siyaset	Cinsiyet	Metaforu Öğretmen f	Temsil Eden %
69	Madalyon	1e 1k	2	0,6
71	Makyaj	1e 3k	4	1,2
72	Maske	2k	2	0,6
87	Pinokyo	2k	2	0,6
93	Sahtekarlık	2e	2	0,6
115	Yalan	3e	3	0,9
Toplam		7e, 8k	15	4,5

*Tabloda, e: erkek ve k: kadın cinsiyetlerini göstermektedir. Ayrıca harfler, cinsiyete göre her metaforu temsil eden öğretmen sayısını göstermektedir.

“Entrika algısı olarak siyaset kavramı” temasında yer alan metaforlar analiz edildiğinde, 2 metafor (*sahtekarlık*, *yalan*) erkek sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından, 2 metaforik (*maske*, *pinokyo*) kadın sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından ve 2 metafor da (*madalyon*, *makyaj*) her iki katılımcı grubu tarafından üretilmiştir.

Bu temaya ilişkin olarak çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmen adayları, siyaset kavramını entrika algısı çerçevesinde siyasetinin iki yüzü olduğunu topluma yansıyan yüzü ile gerçek yüzünün farklı olduğunu belirttikleri söylenebilir.

“Entrika algısı olarak siyaset kavramı” temasını temsil eden metaforların sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tanımlamalarına ilişkin önemli ifade örneği aşağıda verilmiştir:

“Siyaset makyaja benzer. Çünkü makyaj insanı olduğundan çok daha farklı gösterebilir. Çirkinlikleri örtebilir. Çirkin dahi olsa bunu güzelmiş gibi gösterebilir. Siyasette iyi ve doğru olarak bildiğimiz, güvendiğimiz birçok şey aslında makyajlı olduğu için bize güzel ve güvenilir geliyor. O makyajın altında gerçek yüz var. Görünmeyen ama esas olan yüz var. Güzelmiş gibi duran ama çirkin olan bir yüz var” (Kadın, sosyal bilgiler öğretmen adayı).

3.2.11. Tinsel ve Düşünsel Algı Olarak Siyaset Kavramı

Siyaset kavramını “tinsel ve düşünsel algı” olarak belirten sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ifadelerinin yer aldığı bu temayı, 21 katılımcı (%6,3) ve 10 metafor (%8,3) temsil etmektedir. Bu temada çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının siyaset kavramına ilişkin en çok beyin fırtınası (f:4) ve felsefe (f:3) metaforlarını üretmişlerdir (Tablo 13).

Tablo 13: Tinsel ve Düşünsel Algı Olarak Siyaset Kavramına İlişkin Metaforların Dağılımı

Metafor Kodu	Tinsel ve Düşünsel Algı Olarak Siyaset	Cinsiyet	Metaforu Öğretmen	Temsil %	Eden
7	Aşk	2k	2	0,6	
16	Bencillik	2k	2	0,6	
17	Beyin	1e	1	0,3	
18	Beyin fırtınası	2e 2k	4	1,2	
41	Felsefe	2e 1k	3	0,9	
46	İnanç	1e 1k	2	0,6	
48	İnsan doğası	2e	2	0,6	
78	Nefis	2k	2	0,6	
99	Sevda	1k	1	0,3	
103	Sinir sistemi	1e 1k	2	0,6	
Toplam		9e, 12k	21	6,3	

*Tabloda, e: erkek ve k: kadın cinsiyetlerini göstermektedir. Ayrıca harfler, cinsiyete göre her metaforu temsil eden öğretmen sayısını göstermektedir.

“Tinsel ve Düşünsel Algı Olarak Siyaset kavramı” temasında yer alan metaforlar analiz edildiğinde, 2 metafor (*beyin, insan doğası*) erkek sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından, 4 metafor (*aşk, bencillik, nefis, sevda*) sadece kadın sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından ve 4 metafo da (*beyin fırtınası, felsefe, inanç, sinir sistemi*) her iki katılımcı grubu tarafından üretilmiştir.

Bu temaya ilişkin olarak çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmen adayları, siyaset kavramını soyut, kapsamlı, kuşatıcı ve düşünsel esaslı olarak gördükleri söylenebilir.

“Tinsel ve düşünsel algı olarak siyaset kavramı” temasını temsil eden metaforik algıların sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tanımlamalarına ilişkin dikkat çekici ifade örneği aşağıda verilmiştir:

“Siyaset beyin fırtınasına benzer. Çünkü beyin fırtınası yeni fikirler oluşturmak üzere, düşüncelere engel koymaksızın, önceden belirlenmiş kurallar çerçevesinde yapılan fikir yaratma yöntemidir. Aynı şey siyaset ve onun unsurları içinde geçerlidir. Ülkenin ve devletin geleceğini tayin edecek meselelerde siyasette beyin fırtınası yapılmalıdır. Özellikle yine siyasetin bir kurumu olan mecliste beyin fırtınası yöntemi daha büyük bir ciddiyetle yapılmalıdır” (Erkek, sosyal bilgiler öğretmen adayı).

3.2.12. Parasal Algı Olarak Siyaset Kavramı

Siyaset kavramını “parasal algı” olarak belirten sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ifadelerinin yer aldığı bu temayı, 11 katılımcı (%3) ve 4 metafor (%3,3) temsil etmektedir. Bu temada çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının siyaset kavramına ilişkin en çok para (f:6) metaforunu üretmişlerdir (Tablo 14).

Tablo 14: Parasal Algı Olarak Siyaset Kavramına İlişkin Metaforların Dağılımı

Metafor Kodu	Parasal Algı Olarak Siyaset	Cinsiyet	Metaforu Öğretmen	Temsil Eden
			f	%
32	Dolar	1e	1	0,3
34	Döviz	1e 1k	2	0,6
43	Güç	2e	2	0,6
86	Para	4e 2k	6	1,5
Toplam		8e, 3k	11	3

*Tabloda, e: erkek ve k: kadın cinsiyetlerini göstermektedir. Ayrıca harfler, cinsiyete göre her metaforu temsil eden öğretmen sayısını göstermektedir.

“*Parasal Algı Olarak Siyaset Kavramı*” temasında yer alan metaforlar analiz edildiğinde, 2 metafor (*dolar, güç*) erkek sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından ve 2 metafor da (*döviz, para*) her iki katılımcı grubu tarafından üretilmiştir.

Bu temaya ilişkin olarak çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmen adayları, siyaset kavramını para ve benzeri nesnelere benzerlik kurarak siyaseti bir güç veya otorite olarak gördükleri söylenebilir.

“*Parasal algı olarak siyaset kavramı*” temasını temsil eden metaforik çağrışımların sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tanımlamalarına ilişkin dikkat çekici ifade olarak aşağıda verilmiştir:

“*Siyaset paraya benzer. Çünkü para her kapıyı açar. Güçlü olmak paraya bağlıdır. Parayla çok şey satın alınabileceği gibi bazı insanları da satın almaya gücü yeter. Siyasette para gibi birçok kapıyı açar. Dünyanın en etkili adamlarına bakıldığında politikacılar, siyasetçiler olduğu görülür. Dolayısıyla paranın verdiği güç ve iktidarı siyasette verebilir*” (**Erkek, sosyal bilgiler öğretmen adayı**).

3.2.13. Pedagojik Unsurlar Algısı Olarak Siyaset Kavramı

Siyaset kavramını “*pedagojik unsurlar algısı*” olarak belirten sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ifadelerinin yer aldığı bu temayı, 19 katılımcı (%5,1) ve 5 metafor (%4,2) temsil etmektedir. Bu temada çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının siyaset kavramına ilişkin en çok eğitim (f:6), sınıf (f:6), okul (f:3), öğretmenler odası (f:3) metaforlarını üretmişlerdir (Tablo 15).

Tablo 15: Pedagojik Unsurlar Algısı Olarak Siyaset Kavramına İlişkin Metaforlarının Dağılımı

Metafor Kodu	Pedagojik Unsurlar Algısı Olarak Siyaset	Cinsiyet	Metaforu Öğretmen	Temsil Eden
			f	%
36	Eğitim	2e 4k	6	1,5
76	Müdür odası	1e	1	0,3
80	Okul	1e 2k	3	0,9
85	Öğretmenler odası	2e 1k	3	0,9
100	Sınıf	3e 3k	6	1,5
Toplam		9e, 10k	19	5,1

*Tabloda, e: erkek ve k: kadın cinsiyetlerini göstermektedir. Ayrıca harfler, cinsiyete göre her metaforu temsil eden öğretmen sayısını göstermektedir.

“*Pedagojik unsurlar algısı olarak siyaset kavramı*” temasında yer alan metaforlar analiz edildiğinde, 1 metafor (*müdür odası*) erkek sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından ve 4 metafor da (*eğitim, okul, öğretmenler odası, sınıf*) her iki katılımcı grubu tarafından üretilmiştir.

Bu temaya ilişkin olarak çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmen adayları, siyaset kavramını eğitim unsurlarına, okula, sınıfa, müdür odasına vb. diğer unsurlara benzettikleri görülmüştür. Aynı zamanda işlevsel olarak pedagojik unsurların siyasete benzetildiğini de söyleyebiliriz.

“*Pedagojik unsurlar algısı olarak siyaset kavramı*” temasını temsil eden metaforik çağrışımların sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tanımlamalarına ilişkin dikkat çekici ifade aşağıda verilmiştir:

“Siyaset sınıfa benzer. Çünkü o sınıfı yöneten bir öğretmen vardır. Sınıfın çok çeşitli sorunları vardır. Bunlar çözümlenmeye çalışılır ve belli bir amaç doğrultusunda bireyler vardır ve o amaca doğru ilerlerler. İyisiyle kötüsüyle insanların bir araya gelip ortak bir amaçta birleşip istedik davranışlar ortaya çıkarması amaçlanan bir sınıfa benzer siyaset” (Kadın, sosyal bilgiler öğretmeni adayı).

3.2.14. Anarşi ve Şiddet Algısı Olarak Siyaset Kavramı

Siyaset kavramını “anarşi ve şiddet algısı” olarak belirten sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ifadelerinin yer aldığı bu temayı, 28 katılımcı (%8,6) ve 6 metafor (%5) temsil etmektedir. Bu temada çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının siyaset kavramına ilişkin en çok savaş (f:11), çatışma (f:5), kaos (f:4) ve kavga (f:4) metaforlarını üretmişlerdir (Tablo 16).

Tablo 16: Anarşi ve Şiddet Algısı Olarak Siyaset Kavramına İlişkin Metaforların Dağılımı

Metafor Kodu	Anarşi ve Şiddet Algısı Olarak Siyaset	Cinsiyet	Metaforu Öğretmen f	Temsil %	Eden
25	Çatışma	4e 1k	5	1,5	
54	Kaos	4e	4	1,2	
58	Karmaşa	2e 1k	3	0,9	
59	Kavga	3e 1k	4	1,2	
64	Kölelik sistemi	1e	1	0,3	
96	Savaş	8e 3k	11	3,5	
Toplam		22e, 6k	28	8,6	

*Tabloda, e: erkek ve k: kadın cinsiyetlerini göstermektedir. Ayrıca harfler, cinsiyete göre her metaforu temsil eden öğretmen sayısını göstermektedir.

“Anarşi ve şiddet çağrışımı olarak siyaset kavramı” temasında yer alan metaforik çağrışımlar analiz edildiğinde, 2 metaforik çağrışım (kaos, kölelik sistemi) sadece erkek sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından, ve 4 metaforik çağrışım da (çatışma, karmaşa, kavga, savaş) her iki katılımcı grubu tarafından üretilmiştir.

Bu temaya ilişkin olarak çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmen adayları, siyaset kavramını çatışmaya, kaosa, savaşa ve şiddet gibi öğelere benzetmişlerdir. Bu benzetmeler daha çok iktidar mücadelesi olarak partiler ve politikacılar arasında tezahür ettiğini söyleyebiliriz.

“Pedagojik unsurlar çağrışımı olarak siyaset kavramı” temasını temsil eden metaforik çağrışımların sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tanımlamalarına ilişkin bazı çekici ifade aşağıda verilmiştir:

“Siyaset savaşa benzer. Çünkü savaş devletlerin, ya da bir devlet içindeki sosyal toplulukların birbirlerine isteklerini zorla kabul ettirmek için, kuvvet kullanarak yaptıkları çarpışmalardır. Siyasette de partiler vardır. Adeta bir savaşı andırırcaasına sürekli bir çatışma ve çarpışma içerisindedirler. Amaçları egemen olmak, başa geçmek. Dolayısıyla bu uğurda yaptıkları her türlü davranışları mubah görürler” (Erkek, sosyal bilgiler öğretmeni adayı).

3.2.15. Mekânsal Algı Olarak Siyaset Kavramı

Siyaset kavramını “mekânsal algı” olarak belirten sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ifadelerinin yer aldığı bu temayı, 18 katılımcı (%5,4) ve 5 metafor (%4,2) temsil etmektedir. Bu temada çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının siyaset kavramına ilişkin en çok vatan (f:5), devlet (f:4), dünya (f:4) ve ülke (f:3) metaforlarını üretmişlerdir (Tablo 17).

“Mekânsal algı olarak siyaset kavramı” temasında yer alan metaforlar analiz edildiğinde, 2 metafor (apartman, ülke) erkek sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından, ve 3 metafor da (devlet, dünya, vatan) her iki katılımcı grubu tarafından üretilmiştir.

Bu temaya ilişkin olarak çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmen adayları, siyaset kavramını çeşitli mekanlara benzettiklerini söyleyebiliriz. Özellikle bu mekanların ve içeriğinin yapı itibarıyla siyasetteki içerikle benzetildiği şeklinde bir çıkarımda bulunabiliriz.

Tablo 17: Mekânsal Algı Olarak Siyaset Kavramına İlişkin Metaforların Dağılımı

Metafor Kodu	Mekânsal Algı Olarak Siyaset	Cinsiyet	Metaforu	Temsil	Eden
			Öğretmen	%	
5	Apartman	2e	2		0,6
31	Devlet	3e 1k	4		1,2
35	Dünya	2e 2k	4		1,2
110	Ülke	3e	3		0,9
113	Vatan	3e 2k	5		1,5
Toplam		13e, 5k	18		5,4

*Tabloda, e: erkek ve k: kadın cinsiyetlerini göstermektedir. Ayrıca harfler, cinsiyete göre her metaforu temsil eden öğretmen sayısını göstermektedir.

“Mekânsal algı olarak siyaset kavramı” temasını temsil eden metaforik çağrışımların sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tanımlamalarına ilişkin dikkat çekici ifade aşağıda verilmiştir:

“Siyaset vatana benzer. Çünkü vatan, bir kimsenin doğup büyüdüğü; bir milletin egemen olarak üzerinde yaşadığı, barındığı, gerekirse uğruna canını vereceği toprak parçasıdır. Siyasette bu kutsal amaca hizmet etmeli. Bütünleşmeli ve politikacılar bu hedef doğrultusunda politikalar üretmelidir. Vatan üzerinde yaşadığımız toprak parçasıdır. Ancak bu yaşayış siyaset eliyle tanzim edilir. Dolayısıyla siyaset ve vatan birbirlerini tamamlayan unsurlardır. Bu noktada birçok alanda benzerliklerde gösterir” (Kadın, sosyal bilgiler öğretmen adayı).

3.3. Cinsiyet Değişkenine İlişkin “Siyaset” Kavramına Yönelik İleri Sürülen Metaforların Karşılaştırılması

Tablo 18, 15 temayı çalışma grubunun cinsiyet değişkeni bakımından karşılaştırmaktadır. Tablo 18’e göre, erkek sosyal bilgiler öğretmen adayları ile kadın sosyal bilgiler öğretmen adayları siyaset kavramına ilişkin sahip oldukları metaforik algılar birbirinden farklılık göstermektedir. Bu farklılıkların oransal dağılımı Tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo 18: Erkek ve Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Siyaset Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Metaforik Algıların Temalara Göre Dağılımları

Temalar/cinsiyet	Erkek Öğretmen Adayı		Kadın Öğretmen Adayı		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
1.Beşeriyet Algısı Olarak Siyaset Kavramı	13	6,8	10	6,7	23	6,9
2.Hayvanat Algısı Olarak Siyaset Kavramı	23	12,1	11	7,3	34	9,8
3.Doğa Ögesi Algısı Olarak Siyaset Kavramı	20	10,5	15	10	35	10,5
4. Gıdasal Algı Olarak Siyaset Kavramı	6	3,2	13	8,7	19	5,4
5.Materyal Algısı Olarak Siyaset Kavramı	22	11,6	20	13,3	42	12,6
6. Demonstrasyon Platformu Algısı Olarak Siyaset Kavramı	9	4,7	15	10	24	7,2
7. Yol Gösterici Algısı Olarak Siyaset Kavramı	5	2,6	9	6	14	4,2
8. Nizami Anlayış Algısı Olarak Siyaset Kavramı	6	3,2	3	2	9	2,7
9. Şans Oyunu Algısı Olarak Siyaset Kavramı	18	9,5	10	6,7	28	7,8
10. Entrika Algısı Olarak Siyaset Kavramı	7	3,7	8	5,3	15	4,5
11. Tinsel ve Düşünsel Algı Olarak Siyaset Kavramı	9	4,7	12	8	21	6,3
12. Parasal Algı Olarak Siyaset Kavramı	8	4,2	3	2	11	3

13. Pedagojik Unsurlar Algısı Olarak Siyaset Kavramı	9	4,7	10	6,7	19	5,1
14. Anarşi ve Şiddet Algısı Olarak Siyaset Kavramı	22	11,6	6	4	28	8,6
15. Mekânsal Algı Olarak Siyaset Kavramı	13	6,8	5	3,3	18	5,4
Toplam	190	100	150	100	340	100

4. Sonuç ve Öneriler

Sosyal bilgiler eğitimi çalışma alanı içerisinde hem bir disiplin hem de kavram olarak çok önemli bir yere sahip olan “siyaset” ögesine ilişkin olarak sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ürettiği metaforların temele alındığı bu çalışmada, çalışma grubunu oluşturan öğretmen adaylarının birbirinden farklı algılara sahip oldukları söylenebilir. Şöyle ki, çalışmada siyaset kavramının on beş farklı tema altında oluşan metaforlar aracılığıyla çalışma grubu tarafından temsil edilmesi bunun en açık kanıtıdır.

Çalışmada yer alan çalışma grubu üyeleri, siyaset kavramına ilişkin ürettikleri metaforlara bakıldığında günlük yaşama ilişkin ihtiyaç ve bakış açılarının metaforların üretilmesi üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yaşama yakınlık ya da hayatilik ilkesi doğrultusunda konuya ilişkin metaforlar üretmeleri çalışmanın toplumsal olarak anlamlandırılması bakımından oldukça önemlidir.Örneğin siyaset kavramını “nizami anlayış algısı” altında ürettikleri metaforlarla açıklamaya çalışan öğretmen adayları, siyaset kavramının daha çok kurum ve kuruluşlarda ki yansımalarına, siyaset kavramının veya işlevinin kanunlar gibi toplumsal düzen ve asayışı temin ettiğine ve toplumsal bütünlüğü saylayıp insanların yararına yönelik girişimlerin olduğuna dair bir algının var olduğuna dikkat çektiklerini söyleyebiliriz.

Kapani (1988) siyaseti bir uzlaşma ve barış arayışı olarak anlamlandıran temel bir yaklaşım da mevcuttur. Bu yaklaşıma göre siyasetin amacı, toplumda bütünlüğü sağlamak, özel çıkarlara karşı koyarak genel yararı ve insanların ortak iyiliğini gerçekleştirmektir. Çalışma grubunu oluşturan öğretmen adaylarının “nizami anlayış algısı olarak siyaset kavramı” temasına yönelik algılarıyla yapılan bu tanım paralellik göstermektedir. Bu doğrultuda Montesquie’ya göre siyaset, yasama, yürütme ve yargı işlevlerini yerine getiren kurumların işleyişi ve organizasyonundan ibarettir (Eryılmaz, 1991, s.432) Şeklindeki tanımı da “nizami anlayış çağrışımı olarak siyaset kavramı” temasında birleşen öğretmen adaylarının algılarıyla benzerlik gösterdiğini belirtebiliriz.

Araştırmada elde edilen bu sonuçlardan hareketle şu öneriler geliştirilebilir:

- Üniversitelerde özellikle öğretmen adaylarına yönelik siyaset bilimine ilişkin ders saati ve etkiliği artırılarak öğretmen adaylarında siyaset kavramına yönelik daha tutarlı ve bilinçli bir algının oluşturulması sağlanabilir.
- “Anarşi ve şiddet algısı olarak siyaset kavramı” temasından yola çıkarak, öğretmen adaylarının önemli bir kısmının siyaseti iktidar mücadelesi, güç unsuru, çatışma ve şiddet şeklinde tanımladıkları görülmüştür. Siyasete yönelik böyle bir algının önüne geçilmesi ve daha itidalli bir yol takip edilmesi noktasında politikacıların veya siyaset içerisinde bulunan birtakım kimselerin böyle olumsuz bir algının oluşmaması noktasında daha dikkatli davranışlar göstermeleri bu tür algıları izale edebilir.
- Genel olarak toplumda siyasal şuurun yerleştirilmesi, daha etkili ve siyasi noktada hak ve özgürlükleri bilen ve bunu uygulayan bilinçli yurttaşların sayısını ve niteliğini arttırmak ve gelişmek için tüm bu alanlara yönelik televizyon, internet, radyo, gazete, dergi ve benzeri yazılı, işitsel ve görsel araçlar etkin bir şekilde kullanılarak bu amaca hizmet edilebilir.

Kaynakça

- Abrams, M. H.(1999).*A Glossary of Literary Terms*.USA: Harcourt Brace Collage Publisher.
- Akman, Ö.(2017). Compass Metaphor of Mevlana in Social Studies Education. Published by ISRES Publishing, International Society for Research in Education and Science (ISRES), 97-107.
- Akman, Ö., Özeren, E. ve Yiğen, V.(2017). Examination of Teachers' Metaphors Concerning with School Concept, *International Journal of Social Science Research*, 6 (2), 142-157.
- Akyüz, Ü.(2009). Siyaset ve ahlak. *Yasama Dergisi*, 11(1), 93-129.
- Alım, M., Şahin, İ.F. ve Meral, E. (2018). Coğrafya Öğretmen Adaylarının (Pedagojik Formasyon) Öğretmen Kavramına İlişkin Algıları. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22 (2), 1113-1127.
- Arslan, M. ve Bayrakçı M. (2006). Metaforik Düşünme Ve Öğrenme Yaklaşımının EğitimÖğretim Açısından İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 171, 100-108.
- Aydın, İ. S. ve Pehlivan, A.(2010). Türkçe Öğretmen Adaylarının “Öğretmen” ve “Öğrenci” Kavramlarına İlişkin Kullandıkları Metaforlar. *International Periodical For The Literature And History Of Turkish OrTurkic*.
- Deant-Read, C. H., ve Szokolszky, A. (1993). Where do metaphors come from? Metaphor and Symbolic Activity, 8(3), 227-242.
- Demirtaş, H. ve Çoban, H.(2014). Üniversite Öğrencilerinin Üniversite ve Fakülte Kavramlarına İlişkin Metaforları (İnönü Üniversitesi Örneği).*OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*,33 (1).
- Draaisma, D. (2007). Metaphors of memory: A history of ideas about the mind (Cev. G. Koca). İstanbul: Metis Press.
- Dursun, D. (2012). *Siyaset Bilimi*, İstanbul: Beta Yayınları.
- Egüz, Ş. ve Öntaş, T.(2018). Ortaokul Öğrencilerinin Öğretmen Kavramına İlişkin Kullandıkları Metaforlar, *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 79-91.
- Eryılmaz, B. (1991). “Siyaset”, *Sosyal Bilimler Ansiklopedisi*, c. 3, İstanbul: Risale Yayınları.
- Geçit, Y. ve Gençer, K. (2011). Sınıf Öğretmenliği 1. Sınıf Öğrencilerinin Coğrafya Algılarının Metafor Yoluyla Belirlenmesi (Rize Üniversitesi Örneği). *Marmara Coğrafya Dergisi*, 23, 1-19.
- İbret, B.Ü. ve Aydınözü, D.(2011). İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin “Dünya” Kavramına İlişkin Geliştirdikleri Metaforlar, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(1), 85-102.
- James, P.(2002). “Ideas in Practıce :Fostering Metaphoric Thinking”, *Journal of Developmental Education*, C.25, Sayı. 3, s 26-33.
- Kapani, M. (1988). *Politika Bilimine Giriş*, İstanbul: Bilgi Yayınları.
- Koçoğlu, E. ve Kaya, F.(2016). Türkiye’de Ortaokul 8.Sınıf Öğrencilerinin Sınav Kavramına Yönelik Metaforik Farkındalıkları. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11(19), 579-600.
- Koçoğlu, E., Aküzüm, C. ve Ekici, Ö. (2014). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin “Yaygın Eğitim” Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Mental İmgeler,*International Periodical For The Literature And History of Turkish or Turkic*.2(9), 975-991.
- Lakoff, G. ve Johnson, M. (2003). *Metaphors we live by*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Levine, P. M.(2005). Metaphors and Imagesof Classrooms. *Kappa Delta Pi Record*, *Indianapolis*, 41, 4.

- Miller, S.(1987).Some Comments on The Utility of Metaphors for Educational.Theory and Practice.Educational Theory,37, 219-227.
- Pilav, S. ve Elkatmış, M.(2013).Öğretmen Adaylarının Türkçe Kavramına ilişkin Metaforları.*International Periodical For the Languages, Literature and History Of Turkish or Turkich*,4(8), 1207-1220.
- Rundgren, C. J., Hirsch R. ve Tibell, L.A.E.(2009). Death of Mertaphors in Life Science? A Study of Upper Secondary and Tertiary Student’s use of Metaphors in Their Meaning- Making of Scientific Content. *Asia-Pacific Forum on Science Learning and Teaching*, 10(1).
- Semerci, Ç.(2007).” Program Geliştirme” Kavramına İlişkin Metaforlarla Yeni İlköğretim Programlarına Farklı Bir Bakış, Cumhuriyet Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(30),125-140.
- Shuell,T. J.(1990). Teaching and Learning as Problem Solving. *Theory into Practice*, 29(2), 102-108.
- Taylor, W. (1984). *Metaphors of Education*, London: Heineman Educational Books Ltd.
- Ulu Kalın, Ö. ve Çalık Uzun, S.(2017). Anadolu Lisesi Ve Anadolu Öğretmen Lisesi Öğrencilerinin Öğretmen Kavramına Yönelik Metaforik Bakışları, *Electronic Turkish Studies*, 12(17), 7-30.
- Ulu Kalın, Ö. ve Koçoğlu, E.(2017). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bağımsızlık Değerine Karşı Metaforik Algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 18(2), 419-434.
- Ünal, B.Ü., Receptoğlu, E., Oğuz Haçat, S. ve Receptoğlu, S.(2015). Yükseköğretim Öğrencilerinin Demokrasi Kavramına Yönelik Metafor Algılarının İncelenmesi, *International Conference on Quality in Higher Education*, 4, 670-680.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, F., Göçen S. ve Yılmaz F.(2013). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin Algıları: Bir Metaforik Çalışma, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 9, Sayı 1, ss.151-164.
- Yob, I.M. (2003).Thinking constructievly with metaphors. *Studies in Philosophy and Education*, 22,127-138.